

(*)Facultade de Ciencias da Educación

(*)Presentación da Facultade

(*)

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso 2013-2014 no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

(*)Equipo Decanal

(*)

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

D.ª Mercedes Suárez Pazos

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

D.ª María del Mar García Señorán

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

(*)Localización

(*)

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.**Dirección postal:**

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

(*)Grao en Educación Infantil**Subjects****Year 3rd**

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
O05G110V01501		1st	6
O05G110V01502		1st	6
O05G110V01503	Physical education and its didactics in childhood	1st	6
O05G110V01504		1st	6
O05G110V01505		1st	6
O05G110V01507		1st	6
O05G110V01508		1st	6
O05G110V01601		2nd	6

O05G110V01602		2nd	6
O05G110V01901		2nd	6
O05G110V01902	Ethics and Professional Deontology	2nd	6
O05G110V01903		2nd	6
O05G110V01904		2nd	6
O05G110V01905		2nd	6
O05G110V01906		2nd	6
O05G110V01907		2nd	6

IDENTIFYING DATA**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés**

Subject	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés			
Code	005G110V01501			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Inglés			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	González Piñeiro, Manuel			
Lecturers	González Piñeiro, Manuel			
E-mail	mpineiro@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia proporciónalle aos futuros mestres unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Competencias de titulación

Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Liderado
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor

Competencias de materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A9 A10 A11 A12	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes	A11	B3 B4 B8 B15
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturalles e plurilingües.	A2 A3 A5 A6 A10 A11	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B15 B16 B19
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan a igualdade de xénero, a equidade e o respecto a os dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadana.	A3 A6 A9 A11	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16 B19
5. Comprender os principios básicos das ciencias da lingua e a comunicación.	A1 A6 A11	B1 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B19

6. Desenvolar e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A3 A6 A11	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
7. Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	A6	B3 B4 B6 B7 B9 B10 B11 B12 B15
8. Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.	A2 A3 A6	B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
9. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturales e pragmáticas.	A2 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B19
10. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	A2 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12

11. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	A2 A3 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
12. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.	A2 A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
13. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.	A1 A3 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
14. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.	A1 A2 A3 A6	B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19

Contidos	
Topic	
1. O modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1. Ensino da lingua inglesa en idades tempranas. 1.2. Competencias lingüísticas, sociolingüísticas e pragmáticas. 1.3. Actividades comunicativas da lingua. 1.4. Áreas de interese ou ámbitos.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2.1. O enfoque orientado á acción. 2.2. Tarefas de comunicación. 2.3. O contexto do uso da lingua.
3. O currículo de educación infantil	3.1. Obxectivos 3.2. Contidos 3.3. Criterios de avaliación
4. Elaboración de propostas didácticas.	4.1. Propostas didácticas para Ed. Infantil. 4.2. Recursos e materiais didácticos.

5. Métodos de avaliación.

5.1. Avaliación dos contidos curriculares

5.2. Avaliación dos contidos lingüísticos (inglés)

5.3. A utilización do Portfolio Europeo das Linguas (PEL) como ferramenta de autoavaliación lingüística.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Sesión maxistral	18	38	56
Traballos de aula	18	30	48
Presentacións/exposicións	10	25	35
Actividades introdutorias	1	3	4
Probas de tipo test	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2
Traballos e proxectos	3	0	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Sesión maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesor.
Traballos de aula	Elaboración na aula de tarefas sobre supostos prácticos.
Presentacións/exposicións	Exposición e discusión das tarefas realizadas polos alumnos.
Actividades introdutorias	Explicación de normas e presentación da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballos de aula	Orientación ao alumno das directrices para a realización das tarefas de aula. Manter un feedback correctivo sobre as exposicións realizadas tanto na forma como no fondo.
Presentacións/exposicións	Orientación ao alumno das directrices para a realización das tarefas de aula. Manter un feedback correctivo sobre as exposicións realizadas tanto na forma como no fondo.

Avaliación

	Description	Qualification
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da asignatura.	30
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30

Other comments on the Evaluation

Debe obter un mínimo do 50% en cada unha das tres metodoloxías para facer a media. Os alumnos que non fixeran exposicións orais ou non asistiran as clases prácticas tendrán unha pequena proba específica destes apartados (traballos de aula e presentacións.)

datos dos exames; 17 decembro 16 horas aula 4.3 26 xuño 12 horas aula 2.6

Bibliografía. Fontes de información

Agencia de Programas Educativos Europeos (2003). **Portfolio Europeo de las Linguas (PEL)**. Madrid: Comité Nacional para el desarrollo del PEL. Disponible en: <http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/portfolio/portfolios-validados-esp.html>

Council of Europe (2001). **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**. Cambridge: Cambridge University Press & Modern Languages Division.

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M. 2010. **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural**. Madrid: Editorial Síntesis.

Madrid, D. & N. McLaren (eds.) 2004. **TEFL in primary education**. Granada: UNiversidad de Granada.

Outros materias:

<http://www.edu.xunta.es/portal/mostrarfile?tipoRecursoCampolD=72e4e373-c0a8fd03-006e7a5b-a9a0b568&recursolD=0bbc5732-0ab4f107-5e35d7cb-901ef437&lleng=gl>

Proposta metodolóxica para o ensino de inglés en educación infantil (Anexo V, DOG nº 134, 10 de xullo de 2009).
<http://www.edu.xunta.es/portal/mostrarfile?tipoRecursoCampolD=72e4e373-c0a8fd03-006e7a5b-a9a0b568&recursolD=635b42b6-0ab4f107-53821f76-9f973f69&lleng=gl>

Available at: _

Cohesive devices

<http://percybal.files.wordpress.com/2008/11/cohesive-devices-list-of-items-for-writing-a-composition.pdf>

Adjacency pairs**Available at:** _

Adjacency pairs in pragmatics

Available at: <http://www.buzzle.com/articles/adjacency-pairs-in-pragmatics.html>

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Idioma estranxeiro I: Inglés/O05G110V01406

Other comments

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado.

IDENTIFYING DATA**Didáctica da expresión plástica e visual**

Subject	Didáctica da expresión plástica e visual			
Code	O05G110V01502			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Blanco Sierra, Javier Martín Gulias, Néstor			
Lecturers	Blanco Sierra, Javier Martín Gulias, Néstor			
E-mail	martingulias@uvigo.es jsierra@uvigo.es			
Web	http://didactica-de-las-artes.blogspot.com.es/			
General description	A presenza da Didáctica da expresión plástica na especialidade do Profesorado dentro das Facultades de Ciencias da Educación, compréndese como base fundamental de comunicación relevante non lingüística que permite a transmisión de información, ideas ou/e descrición, sendo unha linguaxe desenvolvida no espazo carente de barreiras idiomáticas, cunha inmediatez única para a transmisión e captación de información, pois á vez é individual e universal. A Didáctica da expresión plástica ten un alto valor formativo, desenvolve a capacidade de comprensión da realidade, das formas que nos rodean e o seu valor expresivo. Esixe, nun primeiro estadio de aprendizaxe, saber ver a realidade, pasando dunha mirada distraída a unha visión escrutadora, debendo potenciar o dominio do ensino de procedementos, instrumentos e técnicas, que permitan a representación e expresión gráfico-plástica, e xa que logo saber facer.			

Competencias de titulación

Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións

B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Liderado
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.		B7 B13 B17
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar la labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para el aprendizaxe autónoma e cooperativo e promoverlo entre os estudantes.	A5 A9	B9 B15 B21
Coñecer os fundamentos plásticos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes. Saber utilizar a plástica como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos. Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión plástica, o debuxo e a creatividade. Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas. Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación	A1	B1
	A2	B2
	A5	B8
	A9	B15 B17
Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico, dos métodos de produción e técnicas artísticas así como do coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción, dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Capacidade de reflexión analítica e crítica e autocrítica no traballo artístico, para xerar e gestionar a produción artística así como documentar e fundamentar a produción artística. Capacidade de realización de novos proxectos e estratexias de acción, de investigación na creación artística e capacidade de construír obras de arte	A1	B1
	A2	B2
	A3	B7
	A7	B8
	A11	B9 B16 B17
Conocimiento del vocabulario y de los sistemas naturales y artificiales de comprender, concebir y estructurar formas en el espacio para la representación a través del dibujo. Capacidad para entender el dibujo como instrumento para el análisis visual para la creación, análisis, desarrollo y transmisión de ideas. Capacidad básica para generar y transformar una imagen empleando técnicas de dibujo. Capacidad para captar y registrar imágenes a través del dibujo. Capacidad para desenvolverse en lo bidimensional y lo tridimensional. Habilidad para producir dibujos con diferentes técnicas.	A1	B1
	A3	B3
	A5	B6
	A9	B13
		B17
Coñecemento do vocabulario e dos sistemas naturais e artificiais de comprender, concibir e estruturar formas no espazo para a representación a través do debuxo. Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a análise visual para a creación, análise, desenvolvemento e transmisión de ideas. Capacidade básica para xerar e transformar unha imaxe empregando técnicas de debuxo. Capacidade para captar e rexistrar imaxes a través do debuxo. Capacidade para desenvolverse no bidimensional e o tridimensional. Habilidade para producir debuxos con diferentes técnicas.	A1	B1
	A3	B2
	A4	B4
	A6	B6
	A9	B9
	A10	B11
	A12	B13
		B14
		B16
		B18
		B19
		B21

Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	A6	B1 B5 B9
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B3 B13 B17

Contidos

Topic	
Modelos de investigación e de creatividade	Elaboración artística didáctica para o desenvolvemento do enxeño, da inventiva, do pensamento orixinal e da imaxinación constructiva. Interpretación didáctica de obras artísticas na historia. Soporte teórico práctico e coñecemento da técnica. Arte e saber no pensamento divergente e creativo. Estudos creativos do debuxo e cor desde a didáctica.
A creatividade e a análise das formas	A imaxinación nas estruturas tridimensionais e nos traballos de volume creativo. Incorporación didáctica das tecnoloxías da información e da comunicación e de todos os novos métodos informáticos aplicables no aula a este nivel. Xeración de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas e de conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais. La investigación e a creatividade dirixida. A investigación didáctica no referente á imaxinación na obra artística. Utilizar a creatividade como mellora da intelixencia persoal e de progreso da sociedade: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte.
Investigación e creación na obra de arte	Utilizar a originalidad na obra de arte: principio de adaptabilidade e posibilidades de realización concreta. Traballo de produción de ideas, conceptos, descubrimentos novos, orixinais e útiles, estéticos. Estudo da inventiva e didáctica nas Artes. Estudo de criterios para examinar cando unha obra é creativa. Optimización dos procesos creativos, estudo da calidade da obra respecto de a novidade que ofrece. Investigación, creación e innovación.
Introdución aos procesos de elaboración plástica e a súa relación co creatividade plástica infantil.	Introdución ás dimensións espaciais e temporais nos procesos de elaboración plástica e a súa relación coa linguaxe plástica infantil. Espazo e representación espacial na expresión plástica e a súa didáctica, concepción no neno. A territorialidad en relación á experiencia artística e a súa didáctica. Fenomenología do espazo, fenomenología do tempo, características do espazo e a súa consideración no neno. O espazo e o tempo percibidos. Morfología do espazo e do tempo na expresión plástica. Estudo xenético e psico-evolutivo do desenvolvemento do neno e da súa capacidade expresiva, plástica e creativa.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Obradoiros	15	30	45
Traballos tutelados	15	29	44
Prácticas externas	1	7	8
Estudos/actividades previos	1	8	9
Sesión maxistral	16	16	32
Traballos e proxectos	5	5	10
Observación sistemática	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description
Obradoiros
Elaboración artística didáctica no taller para o desenvolvemento do enxeño, da inventiva, do pensamento orixinal e da imaxinación constructiva. Interpretación práctica didáctica de obras artísticas na historia. Soporte teórico-práctico e coñecemento da técnica no estudo do taller. Crítica das obras artísticas na historia.

Traballos tutelados

Guía de traballos de arte e saber ver no pensamento diverxente e creativo. Estudos creativos do debuxo e cor desde a didáctica trala explicación en clase de pautas de realización. Tutela da realización nas estruturas tridimensionais e nos traballos de volume creativo. Incorporación didáctica tutelada das tecnoloxías da información e da comunicación e de todos os novos métodos informáticos aplicables no aula a este nivel.

Prácticas externas

Estímulo ao aire libre na xeración de novas ideas e conceptos artísticos, de novas asociacións entre ideas observadas e de conceptos coñecidos, como produtores de solucións orixinais. Modelos de investigación e de creatividade intencionada nas prácticas externas. A investigación didáctica no referente á imaxinación na obra artística e a súa relación coa realidade do exterior.

Estudios/actividades previos

Utilizar a realización de bocetos e estudos previos como mellora da obra práctica persoal e de progreso da didáctica: descubrimento de pautas estéticas na obra de arte e da súa transmisión ao alumnado.

Sesión maxistral

Traballo didáctico e leccións maxistrais achega da produción de ideas, conceptos, descubrimentos novos, orixinais e útiles, estéticos. Estudo teórico e fundamentado da inventiva e didáctica nas Artes.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudios/actividades previos	O alumno, sempre apoiado polo profesor e de forma persoalizada, ha de buscar a formalización no descubrimento, atopar os patróns que conduzan a resolver a súa obra artística, a creatividade do alumno será unha regra sinxela para orientar as decisións prácticas que conleven á resolución da obra plástica. Seguiremos o procedemento de elaboración de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica, para iso o profesor vai atender dunha forma moi persoal e exclusiva a cada alumno, vaille a guiar e estimular no procedemento que desenvolva tanto no traballo de clase como nos traballos encargados para a entrega posterior. Imos estudar no taller de creatividade as distintas capacidades ou procedementos mentais entrelazados que xorden principalmente da imaxinación, para iso vaise a incentivar ao alumnado propoñéndolle novas ideas e a forma de representar as mediante distintos recursos técnicos en cada momento.
Prácticas externas	O alumno, sempre apoiado polo profesor e de forma persoalizada, ha de buscar a formalización no descubrimento, atopar os patróns que conduzan a resolver a súa obra artística, a creatividade do alumno será unha regra sinxela para orientar as decisións prácticas que conleven á resolución da obra plástica. Seguiremos o procedemento de elaboración de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica, para iso o profesor vai atender dunha forma moi persoal e exclusiva a cada alumno, vaille a guiar e estimular no procedemento que desenvolva tanto no traballo de clase como nos traballos encargados para a entrega posterior. Imos estudar no taller de creatividade as distintas capacidades ou procedementos mentais entrelazados que xorden principalmente da imaxinación, para iso vaise a incentivar ao alumnado propoñéndolle novas ideas e a forma de representar as mediante distintos recursos técnicos en cada momento.
Obradoiros	O alumno, sempre apoiado polo profesor e de forma persoalizada, ha de buscar a formalización no descubrimento, atopar os patróns que conduzan a resolver a súa obra artística, a creatividade do alumno será unha regra sinxela para orientar as decisións prácticas que conleven á resolución da obra plástica. Seguiremos o procedemento de elaboración de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica, para iso o profesor vai atender dunha forma moi persoal e exclusiva a cada alumno, vaille a guiar e estimular no procedemento que desenvolva tanto no traballo de clase como nos traballos encargados para a entrega posterior. Imos estudar no taller de creatividade as distintas capacidades ou procedementos mentais entrelazados que xorden principalmente da imaxinación, para iso vaise a incentivar ao alumnado propoñéndolle novas ideas e a forma de representar as mediante distintos recursos técnicos en cada momento.

Traballos tutelados	O alumno, sempre apoiado polo profesor e de forma persoalizada, ha de buscar a formalización no descubrimento , atopar os patróns que conduzan a resolver a súa obra artística, a creatividade do alumno será unha regra sinxela para orientar as decisións prácticas que conleven á resolución da obra plástica. Seguiremos o procedemento de elaboración de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica, para iso o profesor vai atender dunha forma moi persoal e exclusiva a cada alumno, vaille a guiar e estimular no procedemento que desenvolva tanto no traballo de clase como nos traballos encargados para a entrega posterior. Imos estudar no taller de creatividade as distintas capacidades ou procedementos mentais entrelazados que xorden principalmente da imaxinación, para iso vaise a incentivar ao alumnado propoñéndolle novas ideas e a forma de representar as mediante distintos recursos técnicos en cada momento.
---------------------	---

Sesión maxistral	O alumno, sempre apoiado polo profesor e de forma persoalizada, ha de buscar a formalización no descubrimento , atopar os patróns que conduzan a resolver a súa obra artística, a creatividade do alumno será unha regra sinxela para orientar as decisións prácticas que conleven á resolución da obra plástica. Seguiremos o procedemento de elaboración de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica, para iso o profesor vai atender dunha forma moi persoal e exclusiva a cada alumno, vaille a guiar e estimular no procedemento que desenvolva tanto no traballo de clase como nos traballos encargados para a entrega posterior. Imos estudar no taller de creatividade as distintas capacidades ou procedementos mentais entrelazados que xorden principalmente da imaxinación, para iso vaise a incentivar ao alumnado propoñéndolle novas ideas e a forma de representar as mediante distintos recursos técnicos en cada momento.
------------------	---

Avaliación		
	Description	Qualification
Obradoiros	No taller de creatividade buscaremos producir ideas, desenvolver conceptos, descubrir opcións novas, orixinais, útiles e que satisfagan aos alumnos e á colectividade. Un dos principios básicos que se vai a tratar de seguir é a estimulación da capacidade creativa, potenciando o seu desenvolvemento e mellora. Para promover o seu desenvolvemento utilizaremos distintas técnicas experimentais e outras máis coñecidas como os mapas mentais. Os procedementos prácticos levaranse a efecto mediante a representación gráfica de ideas, temas, proxectos, conferencias, etcétera. Trataremos de combinar palabras clave nos debuxos e establecer conexións entre aquelas, seguiremos como se vén facendo nos estudos de creatividade un procedemento analóxico.	20
Traballos tutelados	Como principais obxectivos no taller de creatividade buscarase o acto de innovar baixo a supervisión docente, de producir obras de arte creativas desde o enxeño, a capacidade de atopar formas e solucións orixinais e a vontade de facer modificacións e ou asociacións entre ideas para transformar os obxectos, dando lugar a outros novos pero sempre seguindo directrices orientativas para un mellor facer.	20
Prácticas externas	O alumno debe buscar, achar, inventar no exterior. En espazos abertos o alumno vaise a identificar coa a liberdade e a arte do descubrimento e o profesor guíalle na súa investigación dun xeito formal. Na obra de arte realizada nas prácticas externas concretarase a estratexia e as conclusións que guían ao descubrimento.	10
Estudos/actividades previos	O procedemento é basicamente heurístico, xa que buscamos xerar dunha forma rápida métodos de innovar de forma positiva orientada cara a certos fins, resolver problemas artísticos desde o descubrimento, desde un pensamento distinto, diverxente, lateral pero fundamentado. Aínda que a guía de exploración de didáctica xurdiu no campo científico, será extrapolado ao campo artístico asumindo os mesmos principios de estruturación na investigación: o alumno antes de acometer unha obra deberá entender os seus obxectivos, cualificalos mediante esquemas. Partirá da base de que aínda sen atopar unha solución xerará uns principios ou estudos previos dos que poida deducir algo.	10
Sesión maxistral	Seguiremos o procedemento de elaboración teórica docente de medios auxiliares, estratexias, principios e regras e o xeito de atopar vías de solución ou pautas para xerar a expresión plástica. Como principios daremos suxestións para atopar solucións, pautas ou medios que finalicen coa solución. mentos cos que se vai a traballar, xerar figuras, formas esquemáticas, táboas, mapas, etcétera.	40

Other comments on the Evaluation

Para os alumnos que non asisten a clase para superar a materia requíreselles a entrega dos traballos non presentados durante o curso. Só han de presentar ao final os traballos pendentes ou non entregados durante o curso.

As competencias non adquiridas ao longo do curso, serán de novo avaliadas no mes de xullo.

datas de exámen; 19 decembro 16 horas aula plástica. 27 de xullo 12 horas aula plástica.

Bibliografía. Fontes de información

CALABRESE OMAR, (1993).- *Como se lee una Obra de Arte*. Madrid: Cátedra.

CALVO SERRALLER FRANCISCO, (1976).- *Comprender el Arte*. Ed. Per. Uned.

CORRADO, M.- *Las técnicas artísticas*. Cátedra. Madrid, 1995.

DAVIS, Flora.- *La Comunicación no verbal*. Alianza Editorial, 1991.

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906

IDENTIFYING DATA**Educación física e a súa didáctica na idade infantil**

Subject	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Code	005G110V01503			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	García Núñez, Francisco Javier			
Lecturers	García Núñez, Francisco Javier			
E-mail	fjavier@uvigo.es			
Web				
General description	O deseño de programacions de actividades motrices para a idade infantil en toda as súas dimensións, así como a motivación para levalas a cabo con rigor e a aprendizaxe de estratexias destinadas a promover a actividade física entre os nenos, son achegas que desde esta materia realízanse ao perfil dos mestres de Educación Infantil.			

Competencias de titulación

Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico

B14 Compromiso ético
B15 Aprendizaxe autónoma
B16 Adaptación a novas situacións
B17 Creatividade
B18 Liderado
B19 Coñecemento doutras culturas e costumes
B20 Iniciativa e espírito emprendedor
B21 Motivación pola calidade
B22 Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Coñecer os fundamentos de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	A1	B1
	A2	B2
	A6	B3
		B6
		B9
		B12
		B13
		B15
		B17
		B18
2. Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica.	A1	B1
	A2	B2
	A7	B3
	A11	B6
	A12	B7
		B8
		B9
		B11
		B12
		B13
		B14
		B15
		B17
		B18
		B19
3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B6
	A5	B7
	A6	B8
	A11	B9
	A12	B11
		B12
		B13
		B14
		B15
		B16
		B17
		B18
		B19
		B20

4. Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B6
	A5	B7
	A6	B8
	A9	B9
		B11
		B12
		B13
5. Diseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices		B15
		B16
		B17
		B18
		B21
	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B6
	A5	B7
6. Promover a sensibilidade relativa á expresión e á creación.	A12	B8
		B9
		B11
		B12
		B13
		B15
		B16
		B17
		B18
		B20
7. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos		B21
	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B6
	A5	B7
	A6	B8
	A9	B9
	A11	B11
		B12
		B13
		B14
		B15
		B16
		B17
		B18
		B19
		B20
		B21
		B22

8. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices, así como os beneficios que teñen sobre a saúde.

A1 B1
A2 B2
A3 B3
A4 B5
A5 B6
A8 B7
A9 B8
A10 B9
A12 B11
B12
B13
B14
B15
B16
B17
B18
B19
B20
B21
B22

Contidos

Topic

Bloque 1. Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices na etapa de infantil.

Bloque 2. Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo.

Bloque 3. Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidade na etapa de infantil.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Sesión maxistral	14	14	28
Traballos de aula	4	8	12
Traballos tutelados	4	16	20
Prácticas de laboratorio	20	20	40
Probas de tipo test	2	14	16
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	4	10	14
Traballos e proxectos	4	10	14
Outras	0	4	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e da adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (gimnasio).

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Sesión maxistral	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Actividades introdutorias	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballos de aula	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballos tutelados	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Prácticas de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Tests	Description
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.

Avaliación		
	Description	Qualification
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	35
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	15
Outras	Valorarase a asistencia ás clases prácticas. No caso de non poder asistir realizarase un exame específico sobre os contidos das prácticas.	25

Other comments on the Evaluation

As actividades non superadas na 1ª convocatoria, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo.

O alumnado que por motivo xustificado non poida asistir ás sesións prácticas realizará un exame específico sobre os contidos das prácticas.

As datas dos exames según calendario aprobado en Xunta de Titulación o 19 de xuño de 2013, son: no primeiro período, o 28 de maio de 2013, as 12 horas, na aula 2.4; é as da convocatoria de xullo, o 8 de xullo de 2014 as 16 horas na aula 1.1.

Bibliografía. Fontes de información

1. Básica

Sánchez Bañuelos, F. (1984). *Bases para una didáctica de la educación física*. Madrid: Gymnos.

Granda Vera, J. & Alemany Arrebola, I. (2002). *Manual de aprendizaje y desarrollo motor: una perspectiva educativa*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica, S.A.

Pastor Pradillo, José Luis, coord. (2003). *La educación física en la enseñanza primaria*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá de Henares. Servicio de Publicaciones.

Tabernero Sánchez, B. (2003). *Educación Física: propuestas para el cambio*. Barcelona: Editorial Paidotribo.

2. Complementaria

- Aquino, F. & Zapata, O. (1983). *Psicopedagogía de la educación motriz en la etapa de los aprendizajes escolares*. México: Trillas.
- Cabrera Suárez, D, & Ruiz Llamas, G. (2002). *Educación física y su didáctica*. Las Palmas de Gran Canaria: Universidad de Las Palmas de Gran Canaria; Servicio de Publicaciones y Producción Documental.
- Cratty, Bryant J., et al. (2003). *Desarrollo perceptual y motor en los niños*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica, S.A.
- Chinchilla Minguet, J. L. & Zagalaz Sánchez, M. L. (2002). *Didáctica de la educación física*. Madrid: Editorial CCS.
- Fernández García, E.; Cecchini Estrada, J.A. & Zagalaz Sánchez, M. L. (2002). *Didáctica de la educación física en la Educación Primaria*. Madrid: Editorial Síntesis, S.A.
- Gil Madrona, Pedro (2003). *Diseño y desarrollo curricular en Educación Infantil y Educación Física*. Sevilla: Editorial Wanceulen.
- Guilmain, E. y G. (1981). *Evolución psicomotriz desde el nacimiento hasta los 12 años*. Barcelona: Médica y Técnica.
- Le Boulch, J. (1983). *Desarrollo psicomotor del nacimiento a los seis años*. Madrid: Doñate.
- López Pastor, V. M.; Monjas Aguado, R., & Pérez Brunicardi, D. (2003). *Buscando alternativas a la forma de entender y practicar la educación física escolar*. Barcelona: INDE Publicaciones.
- Oña, A. (1987). *Desarrollo y motricidad*. Granada: INEF.
- Pastor Pradillo, J. L. (2002). *Fundamentación conceptual para una intervención psicomotriz en educación física*. Barcelona: INDE Publicaciones.
- Ríos Hernández, M. (2003). *Manual de educación física adaptada al alumnado con discapacidad*. Barcelona: Editorial Paidotribo, S.L.
- Sánchez Bañuelos, F. (1984). *Bases para una didáctica de la educación física*. Madrid: Gymnos.
- Sicilia Camacho, A. & Delgado Noguera, M. A. (2002). *Educación física y estilos de enseñanza*. Barcelona: INDE Publicaciones.
- Tabernero Sánchez, B. (2003). *Educación Física: propuestas para el cambio*. Barcelona: Editorial Paidotribo.

Recomendacións

Other comments

1. Asistir as aulas, resultará moi beneficioso para cumprir os oxetivos da materia sobre todo nas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións darase unha visión de conxunto y anticiparán as tarefas actividades que serán desenvoladas.
 2. Se no podes asistir as aulas, será especialmente importante ir a as titorías do profesorado, así como a visita frecuente a plataforma docente de nuestra Universidad TEMA. Ahí poderás atopar todas as actividades que terás que facer para tua formación e superación da materia.
 3. Tu condición de alumno/a de la Universidad de Vigo, abre la las puertas la muchos recursos, ofertas y servicios. En el SIOPE encontrarás toda la información sobre las posibilidades formativas, culturales y deportivas que puedes encontrar en nuestra Universidad.
-

IDENTIFYING DATA				
Expresión musical e a súa didáctica				
Subject	Expresión musical e a súa didáctica			
Code	005G110V01504			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language				
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Herrera Ruíz, María Jesús			
Lecturers	Herrera Ruíz, María Jesús			
E-mail	herrera@uvigo.es			
Web				
General description	Introducción aos elementos da lectura e linguaxe musical e as formas de expresión na música axeitadas para a acción docente na educación infantil: a canción e os arranxos con instrumental Orff. Achegamento aos repertorios para a docencia en educación infantil e ás técnicas de edición electrónica de repertorios orixinais.			

Competencias de titulación

Code				
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil			
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos			
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles			
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia			
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Capacidade de organización e planificación			
B5	Coñecemento de informática			
B7	Resolución de problemas			
B8	Toma de decisións			
B9	Traballo en equipo			
B10	Traballo nun contexto internacional			
B11	Habilidades nas relacións interpersoais			
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade			
B14	Compromiso ético			
B15	Aprendizaxe autónoma			
B17	Creatividade			
B18	Liderado			
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes			
B21	Motivación pola calidade			

Competencias de materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecer os elementos constitutivos da Linguaxe e da práctica musical	A1	
Desenvolver ferramentas para unha formación integradora da musicalidade a nivel instrumental, vocal e de movemento	A1 A3	B1 B2 B5
Desenvolver a capacidade de planificación da acción docente de acordo cos obxectivos a acadar, e os recursos de material e tempo dispoñibles	A3 A9 A11	B2 B8 B15 B17 B18 B21

Coñecer os recursos específicos para a formación musical no nivel tratado, incluídas as ferramentas TIC dispoñíbles	A1	B1 B5
Desenvolver unha actitude integradora da educación, de acordo coas perspectivas de xénero e do multiculturalismo	A3 A4 A5	B7 B9 B10 B11 B12 B14 B19

Contidos

Topic	
Elementos da linguaxe e lectura musical	notación escalas métrica matices e expresións disposición da partitura
Introducción á práctica instrumental	Coñecemento do instrumental Orff Práctica do instrumental Orff
A canción	Elementos constitutivos Composición de música con textos Criterios para a selección de músicas e textos Práctica da didáctica
Repertorios para a didáctica da expresión musical	Fontes para a elaboración de material Fontes elaboradas Recursos na Rede e en formato dixital
A instrumentación	Coñecemento das posibilidades de expresión do instrumental Orff Combinacións instrumentais Técnicas de ensaio e montaxe de repertorio
Edición musical	Descrición e coñecemento dos medios de edición electrónica Edición electrónica con un programa editor

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	4	6
Obradoiros	20	20	40
Prácticas en aulas de informática	6	12	18
Presentacións/exposicións	4	4	8
Traballos tutelados	1	10	11
Titoría en grupo	2	0	2
Sesión maxistral	17	34	51
Probas de resposta curta	0.5	0.5	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	1	2
Traballos e proxectos	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Determinación do grao de coñecementos previos. Determinación de aptitudes do alumnado para o desenvolvemento das actividades prácticas previstas Exposición da folia de ruta do curso
Obradoiros	Prácticas instrumentais e vocais. Desenvolvemento das técnicas de ensino, ensaio e montaxe de obras musicais para o nivel
Prácticas en aulas de informática	Exposición, coñecemento e práctica das ferramentas informáticas
Presentacións/exposicións	Presentación e execución dos traballos elaborados polo alumnado con carácter individual ou colectivo
Traballos tutelados	Elaboración dos traballos individuais ou colectivos previstos
Titoría en grupo	Orientacións de reflexións conxuntas sobre cuestións e problemas xurdidos para o desenvolvemento dos traballos previstos
Sesión maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia e das directrices para a elaboración dos traballos previstos

Atención personalizada

Methodologies	Description
Titoría en grupo	Seguemento nas titorías docentes

Avaliación		
	Description	Qualification
Obradoiros	Asistencia, seguemento, participación e aproveitamento das sesións de práctica vocal e/ou instrumental	25
Presentacións/exposicións	Presentación e defensa dos traballos tutelados	10
Traballos tutelados	Elaboración dun arranxo musical para a didáctica	10
Sesión maxistral	Asistencia, seguemento, participación e aproveitamento das sesións	25
Probas de resposta curta	Resposta a un test sobre cuestións de teoría	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Execución conxunta ou individual de arranxos vocais e/ou instrumentais	10
Traballos e proxectos	non hai	0

Other comments on the Evaluation

No caso de alumnado que non asista con regularidade ás clases, a avaliación faráse usando as rúbricas Traballo Tutelado (40%), Probas de resposta curta (40%), Execución conxunta ou individual de arranxos vocais e/ou instrumentais (20%).

Na convocatoria de Xullo, únicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuatrimestre.

No seguinte enlace pódese consultar data/hora/lugar do exame (apartado *datos exames*):

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Leuchter, Erwin, **Armonía práctica para maestros primarios y estudiantes de guitarra y piano**, Ricordi,
 Sanuy, Montserrat & González Sarmiento, Luciano, **Orff-Schulwerk**, Unión Musical,
 Riera, Santi, **Repertorio Musical**, Abadía de Montserrat,
 De Pedro, Dionisio, **Teoría Completa de la Música**, Real Musical,
 s. a., **Manual Encore**,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
 Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906

Other comments

Dado a importante carga práctica da materia, e altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais

IDENTIFYING DATA				
Lingua e literatura: Galego				
Subject	Lingua e literatura: Galego			
Code	005G110V01505			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Filoloxía galega e latina			
Coordinator	Gutierrez Izquierdo, José Ramón			
Lecturers	Angueira Vitorro, Anxo Gutierrez Izquierdo, José Ramón			
E-mail	ramong@uvigo.es			
Web				
General description	A especialidade de Grao de Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa un dominio amplo en diversos aspectos da lingua. Ademais do dominio lingüístico, indispensable, preténdense unha formación en literatura e sociolingüística. Os obxectivos desta materia son, pois, lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (literatura, historia da lingua e lingua e sociedade) para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e poéticos.			

Competencias de titulación	
Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Liderado
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	A1 A3	B1 B3 B8

2. Favorecer as capacidades de fala e escrita.	A1 A3 A6	B1 B3 B7 B11 B13 B15 B16 B17 B20
3. Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A3	B1 B2 B3 B9 B15 B16 B17
4. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.	A1 A3	B1 B3 B13 B15 B16 B17
5. Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	A1 A3 A11	B1 B3 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19
6. Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	A1 A3	B1 B3 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20
7. Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	A1 A3 A5	B1 B2 B3 B7 B9 B13 B14 B15 B16 B17
8. Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	A1 A3	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19

9. Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	A1 A3	B1 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
10. Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	A1 A3	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
11. Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
12. Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	A1 A3	B1 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19 B20
13. Coñecer a tradición oral e o folclore.	A1 A3	B1 B3 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
14. Adquirir formación literaria.	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B13 B15 B16 B17 B21

15. Comprender o feito literario.	A1 A3	B1 B2 B3 B13 B14 B15 B17 B21
16. Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	A1 A3	B1 B2 B3 B8 B9 B12 B13 B14 B15
17. Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17
18. Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B21

Contidos

Topic

1. Historia da lingua	1.1. A formación da lingua galega. 1.2. O galego na Idade Media. 1.3. Os Séculos Escuros. 1.4. O século XIX. 1.5. O século XX.
2. Lingua e sociedade	2.1. A linguaxe e a comunicación. 2.2. Unidade e variedade da lingua galega. 2.3. Lingua oral e lingua escrita. 2.4. A situación lingüística no mundo. 2.5. Os prexuízos lingüísticos. 2.6. Linguas en contacto: o caso galego 2.7. Bilingüismo e diglosia. 2.8. Interferencias lingüísticas 2.9. Normalización e normativización.
3. Tradición oral e folclore	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da tradición oral á escrita de autor.
4. Literatura	4.1. A linguaxe e a literatura. 4.2. O comentario de texto. 4.3 A literatura galega medieval. 4.4. Literatura galega dos séculos escuros. 4.5. Literatura galega do Rexurdimento. 4.6. A literatura galega no período 1900-1936. 4.7. A literatura galega no período 1936-1975. 4.8. A literatura galega desde 1975 até a actualidade.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas e/ou exercicios	25	35	60
Traballos tutelados	14	31	45
Sesión maxistral	15	26	41
Outras	1	3	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que deben realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Traballos tutelados	-Elaboración de textos (poético, narrativo, ensaístico) e comentario de textos: relato, poesía. -Orientacións sobre a metodoloxía que deben empregar. -Orientacións sobre as lecturas obrigatorias.
Sesión maxistral	Exposición teórica dos contidos do temario e orientacións dos traballos que o alumnado debe realizar durante o curso. Aclaracións sobre as cuestións do temario explicado e resolución de dúbidas e cuestións dos estudantes.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Sesión maxistral	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Traballos tutelados	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Tests	Description
Outras	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.

Avaliación		
	Description	Qualification
Resolución de problemas e/ou exercicios	-Elaboración de dous comentarios (dun texto narrativo e dun texto poético).	30
Traballos tutelados	-Elaboración de dous textos creativos: poético (soneto), narrativo (conto) ou ensaístico (reflexión).	30
Sesión maxistral	Exame final. Asistencia e participación	40
Outras	Realización de exames	0

Other comments on the Evaluation

CALENDARIO DE EXAMES

Primeira Convocatoria:

-Presentación dos Comentarios e dos Textos Creativos: data límite **9 de xaneiro de 2014**

-Exame final: **9 de xaneiro de 2014**, 16'00 h., Aula 2.4 Revisión: día 3 de febreiro

Segunda Convocatoria:

-Presentación dos Comentarios e dos Textos Creativos: data límite **30 de xuño de 2014**

-Exame final 2ª Convocatoria: **30 de xuño de 2014**, 12'00 h., Aula 2.7 Revisión: día 8 de xullo

ORIENTACIÓNS AO ALUMNADO

O exame final será obrigatorio para todos. O mínimo acadado nesa proba para poder sumar as notas obtidas nos traballos de curso é de 4 puntos.

Os alumnos que non asistan a clases terán que facer o exame final de toda a materia e obter, como mínimo, un cinco nesa proba final.

As actividades/competencias /probas non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na segunda convocatoria. Consérvanse as puntuacións previamente conseguidas.

A segunda convocatoria consistirá nun exame teórico-práctico. A cualificación mínima: 5.

Bibliografía. Fontes de información

Casany, D., Luna, M. e Sanz, G., **Enseñar lingua**, Barcelona: Graó,
Mariño, R., **Historia da lingua galega**, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco,
Monteagudo Romero, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Vigo: Xerais,
Noia Campos, C. (2005), **O conto de tradición oral**, A Coruña: Asociación cultural Canle,
López Casanova, A., **Diccionario metodolóxico de análise literaria. I A poesía**, Vigo: Galaxia,
Gutiérrez Izquierdo, R., **Lectura de nós. Introducción á literatura galega.**, Vigo: Xerais,
Rodríguez Fer, C., **Comentario de textos contemporáneos**, Vigo: Xerais,
Tarrío Varela, A., **Literatura galega. Aportacións a unha historia crítica**, Vigo: Xerais,
VV.AA., **Historia da literatura galega**, Vigo: Edicións A Nosa Terra/ A.S-P.G.,
VV. AA., **Literatura galega. Século XX**, Vigo: Edicións A Nosa Terra/ A.S-P.G.,

Gramáticas e manuais

- Álvarez, R. e Xove, X. (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia
- Feixóo, X. (2004): *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*. Vigo: Xerais
- ILG/RAG (2004): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Santiago de Compostela: ILG/RAG
- Regueira, X.L. (1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais

Dicionarios

- Carballeira Anllo, X. Mª (coord.) (2009): *Gran Dicionario Xerais da Lingua*. Vigo: Xerais
- Castro, L. (2006). *Dicionario Xerais de sinónimos e antónimos da lingua galega*. Vigo: Xerais
- Fernández Salgado, B. (coord.) (2004): *Dicionario Galaxia de usos e dificultades da lingua galega*. Vigo: Galaxia
- López, C. e Soto, R. (2008): *Dicionario de fraseoloxía galega*. Vigo: Xerais
- Palacio, X. e Xove, X. (2005): *Dicionario da lingua galega*. Vigo: Obradoiro-Santillana
- VV. AA. (2007): *Dicionario castelán-galego de usos, frases e sinónimos*. Vigo: Xerais

Historia da lingua e Lingua e Sociedade

- Appel, R. e Muysken, P. (1996): *Bilingüismo y contacto de lenguas*. Barcelona: Ariel
- Costas, X. H. (coord.) (2009): *55 mentiras sobre a lingua galega*. Ames: Laiovento
- Fernández Rei, F. (1991): *Dialectoloxía da lingua galega*. Vigo: Xerais

- Núñez Singala, M. (2009): *En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega*. Vigo: Galaxia

Literatura

- Gómez Sánchez, A. e Queixas Zas, M. (2001): *Historia xeral da literatura galega*. Vigo: A Nosa Terra
- Rodríguez Fer, C. (1989): *Poesía galega. Crítica e metodoloxía*. Vigo: Xerais
- Rodríguez Iglesias, F. (dir.) (2001): *Galicia. Literatura XXXII, XXXIII, XXXIV*. A Coruña: Hércules edicións

Literatura popular

- Blanco, D. (1992): *Poesía popular de Galicia*. Vigo: Xerais
- ----- (1994): *Historia da literatura popular galega*. Santiago de Compostela: Universidade
- Ferro Ruibal, X. (1998): *Refraneiro galego básico*. Vigo: Galaxia
- Requeixo, A. (2002): A literatura galega de transmisión oral. *Moenia* 8, pp. 209 - 221

Didáctica

- Cassany, D. (1993): *Reparar la escritura. Didáctica de la corrección de lo escrito*. Barcelona: Graó
- Muñoz, B., Sarmiento, M. e Alonso, S. (2004): *Expresión escrita*. Vigo: Xerais
- Rodari, G. (1999): *Gramática da fantasía*. Pontevedra: Kalandraca

Recursos na rede

- <http://www.realacademiagalega.org/diccionario#inicio.do>
- <http://www.edu.xunta.es>
- <http://www.culturagalega.org/arquivos/cdsg/loia>
- <http://www.cirp.es>
- <http://www.bvg.udc.es>
- <http://www.aelg.org/Centrodoc/mainPage.do>

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404
Lingua e literatura: Español/O05G110V01507

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Antropoloxía: Pensamento e cultura/O05G110V01401
Aprendizaxe das ciencias sociais/O05G110V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Lingua e literatura: Galego/O05G110V01505

Other comments

A ficha persoal do alumno coa foto debe entregarse na primeira semana de curso.

IDENTIFYING DATA				
Lingua e literatura: Español				
Subject	Lingua e literatura: Español			
Code	005G110V01507			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language				
Department	Lingua española			
Coordinator	Enríquez Salido, Carmen			
Lecturers	Enríquez Salido, Carmen			
E-mail	mcsalido@uvigo.es			
Web				
General description	Esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias de titulación	
Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes dende a participación e o esforzo individual.	A1	B1
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A6	B1 B3 B7
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A6	B12
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A1 A2	B16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A6	B1 B3 B4

Falar, ler e escribir, dun xeito correcto e axeitado, a lingua española.	A1 A2 A11	B1 B7 B13
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A4 A7	B3 B7 B13
Coñecer e saber empregar a gramática do español.	A4 A6	B1 B5 B7 B13 B15
Adquirir e saber empregar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1 A2 A6	B1 B7 B9 B13 B15

Contidos

Topic		
1. Gramática: morfoloxía e sintaxe	2.1. Recoñecer, illar e analizar os morfemas do español. 2.2. Diferenciar los morfemas flexivos dos morfemas derivativos. 2.3. Identificar, definir e caracterizar as categorías gramaticais. 2.4. Distinguir tipos e subtipos de unidades sintácticas. 2.5. Saber identificar as funcións sintácticas.	
2. Literatura española	2.1. Idade Media 2.2. Séculos de Ouro 2.3. Séculos XVIII e XIX 2.4. Século XX	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	16	32
Traballos de aula	8	0	8
Sesión maxistral	28	40	68
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	20	24
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	0	18	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballos de aula	En horario de clase. En sesións de tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	En horario de clase. En sesións de tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

Description	Qualification
-------------	---------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	20%
Traballos de aula	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	20%
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40%
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, amosar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	20%

Other comments on the Evaluation

Os estudantes, para superar a materia, deberán ter obtido o 50% de todas e cada unha das catro probas que integran a avaliación. No caso de que non superasen algunha das catro probas e, especificamente as competencias non adquiridas da materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente ás clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes e no mesmo prazo sinalado a tal efecto; As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente as mesmas que as indicadas para os estudantes asistentes.

Co obxectivo de verificar o grao que adquisición de competencias, saberes e destrezas, ao finalizar o cuadrimestre, todos os alumnos realizarán unha proba final que versará sobre os bloques temáticos do programa.

Para aprobar a disciplina será condición imprescindible obter nesta proba como cualificación mínima un 5 (cinco).

Iso no entanto, na cualificación global (e final) farase unha ponderación de toda a información académica contida na correspondente ficha de cada estudante.

datas exámenes; 13 xaneiro 16 horas aula 1.5 3 xullo 12 horas aula 2.6

Bibliografía. Fontes de información

Bosque, I. y V. Demonte (eds.) (1999): Gramática descriptiva de la lengua española. (3vols). Madrid: Espasa Calpe.

Di Tullio, A. (2005): Manual de gramática del español. Buenos Aires: La isla de la luna.

Escandell Vidal, M. V. (2007): Apuntes de semántica léxica. Madrid: Cuadernos de la UNED.

Real Academia Española (2009): Nueva gramática de la lengua española. 2 volúmenes. Madrid: Espasa.

Real Academia Española (2010): Manual de la nueva gramática de la lengua española. Madrid: Espasa.

Villanueva, D. (2006): El comentario del texto narrativo: cuento y novela. Madrid: Marenostrum, Forum Didáctico.

Bosque, I. (2004). Redes. Diccionario combinatorio del español contemporáneo. Madrid: SM.

DCECH (1980-1991). Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, de Juan Corominas, con la colaboración de José Antonio Pascual. Madrid: Gredos.

DRAE-2001. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (200121): Diccionario de la lengua española. Madrid: Espasa Calpe.

Pharies, D. (2002). Diccionario etimológico de los sufijos españoles. Madrid: Gredos.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA-ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE SECO, M. (2010): Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española. Madrid: Espasa.

Materiais audiovisuais. Materiais didácticos y científicos escritos.

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xeografía para mestres/O05G110V01907

Lingua e literatura: Galego/O05G110V01505

Matemáticas para mestres: Educación infantil/O05G110V01602

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404

IDENTIFYING DATA**Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés**

Subject	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés			
Code	O05G110V01508			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Francés			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Franco Paz, María Victoria			
Lecturers	Franco Paz, María Victoria			
E-mail	vfances@uvigo.es			
Web				
General description	O obxectivo fundamental desta materia é o ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua francesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Competencias de titulación

Code	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B13	Razoamento crítico
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Comprender os principios básicos da lingua como comunicación.	A2	B3 B4
Manexar os conceptos básicos do enfoque comunicativo por tarefas e competencias.	A2 A6 A11	B3 B4
Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturales e pragmáticas.		B1 B13 B19
Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	A2	B1 B4 B6 B10
Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	A2	B1 B2 B3 B4 B9

Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.

A1

B2
B4
B8
B13

Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.

A1

Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) no ámbito persoal.

A3

B4
B19

Contidos

Topic

1. Modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1 Ensino da lingua francesa en idades tempranas. 1.2 Competencias lingüísticas, sociolingüísticas e pragmáticas. 1.3 Actividades comunicativas da lingua francesa. 1.4 Áreas de interese.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2.1 O enfoque orientado á acción. 2.2 Tarefas de comunicación. 2.3 Contexto do uso da lingua francesa.
3. Currículo de educación infantil.	3.1 A relación entre o currículo de infantil e a lingua francesa.
4. Elaboración de unidades didácticas.	4.1 Propostas didácticas para infantil. 4.2 Recursos para o ensino da lingua francesa en educación infantil: cancións, poemas, xogos e contos.
5. Métodos de avaliación global e analítica.	5.1 A utilización do PEL (portfolio europeo das linguas) como ferramenta de avaliación.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	25	35
Traballos de aula	20	20	40
Prácticas autónomas a través de TIC	0	15	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	10	15	25
Presentacións/exposicións	10	22	32
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno e/ou exercicios de forma debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas autónomas a través de TIC	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo no aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo no aula.
Traballos de aula	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo no aula.

Avaliación		
	Description	Qualification
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	a participación activa e a implicación na resolución dos exercicios e actividades didácticas serán obxecto de avaliación continua.	10
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30

Other comments on the Evaluation

Aquelles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da asignatura e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

Na convocatoria de xulio, únicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuatrimestre.

datas de exámen; 17 decembro 16 horas aula 2.5 26 de xuño 12 horas aula 2.6

Bibliografía. Fontes de información

-

